



# ԾԱՅԻԿ

## ԿԱՆԱՆՑ ՅԱՏՈՒԿ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

ԳՐԱԿԱՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԱՌՏԵԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ, ՆՈՐՈՅԹԻ

ՉԵՌԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆՑ

ԿԱՆԱՑԻ ՀԱՐՈՇԵՐՈՒ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԻՒ ԻՐԵՐՈՒ



ԺԹ. ՏԱՐԻ

Նոր Շրջան, Թիւ 33



ՑՕԴՈՒԱԾՆԵՐ ՈՒՆԻՆ

ՕՐԻՈՐԴ ԱՐՈՒՍԵԱԿ ԳԱՅԱՆԱՆ

ՕՐԻՈՐԴ ՆՈՒԱՐԴ ՄԻՍԱԲԵԱՆ

ՕՐԻՈՐԴ ՏԻՐՈՒՀԻ ԿԻԼՊԵՆԿԵԱՆ

ՕՐԻՈՐԴ Ա. ԲԱՐՈՒՆԱԿԵԱՆ

ՕՐԻՈՐԴ ՆԻՇԻ

ՕՐԻՈՐԴ ՄԱԹԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾՍՏՈՒՐ

ՕՐԻՈՐԴ ՍՕՅԻ ԻՒԻՏԱՎԷՐՏԵԱՆ

ԵՒ

ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌԻ



Գին 40 փարա

Տպագրութիւն ՄԱՂԻԿ, Կալաթա.

# ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան 50 դրուշ. Վեցամսեայ 25՝ դրուշ.:

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան 54 դրուշ. Վեցամսեայ 27 դրուշ.:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան 12 ֆրանք:

Ծանուցման, բաժանորդագրութեան եւ թերթին վերաբերող  
ամէն կարգի գործառնութեանց համար զիմեւ մի՛ միայն՝

{زاغيك غزتهسى}

درعاليه ده غلطه ده قورشولى خاندۀ نومرو ۷

Շ Ա Ւ Ա թ Ա թ Ե Ր Թ Ն Ս Ղ Ի Կ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Գուրչուկու խան, թիւ 7

JOURNAL "DZAGHIK,"

Constantinople, Galata, Kourchoum Han, N<sup>o</sup> 7.

Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

ԱՍԵՂՆԱԳՐՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՕԺԻՏԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԶԱՆԱԶԱՆ ՆԻԹՈՑ

ԾԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՇԱՆՃԵԱՆ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՍԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի Զապթիէ մասսէսի թիւ 63

Ապրանաց տեսակներու ճոխութեամբ ու հափաւոր գիներով  
ծախող հանրածանօթ այս հին Վաճառատունը Եւրոպական առաջ-  
նակարգ գործարանաց հետ միշտ ունեցած յարաբերութեանց շնոր-  
հիւ կը գտնուի պատրաստ հաւաքածոյ մը առեղնադործութեան եւ  
օժիտի վերաբերեալ նոր ու ընտիր նիւթերու, ինչպէս մետաքսեայ  
կերպաններ, աթլազ, թաւիշ, թաւթա, ոսկեզօծ ու արծաթեայ  
զուտ ու անզուտ թելեր (խառ եւ խամ սըրմա), ճերմակեղէնի հա-  
մար ընտիր պոօտէներ, վալանսիէն ու մետաքսէ՝ թանթէլաներ,  
ճեմակքըթան, գաղղիական ընտիր շապիկի կերպաններ, բիքէ-  
ներ, գունաւոր պաթիսթներ եւայլն եւայլն:

Ձեռագործ բանուած ու սկսուած զանազան ճոխ նիւթոց հա-  
ւաքածոյ մը պատրաստ կը գտնուի:

Կ. Պոլսոյ եւ Գաւառաց դպրոցական հաստատութեանց համար  
մասնաւոր զեղչ կ'ըլլայ:

Վաճառատան մէջ կը գտնուի միշտ պատրաստ առեղնադործի  
գծագրիչ մը:

# ՇԱՀԻԿ

## ԾԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

(647) ԺԸ. ՏԱՐԻ — ԹԻԻ 33

20 ԱՊՐԻԼ 1906

## ԳԱԻԱՌՆԵՐԷՆ



ԱՒԱՌԱԿԱՆ գրականութեան անկերջանալի խնդրոյն պէս, ծայր առնել սկսաւ հիմակ ալ դաւառի կին ուսանողութեան աստիճանական յետադէմ կամ յառաջադէմ վիճակը, նոյն իսկ դաւառացի և պոլսեցի կիներու միջև մշտեալ պղտիկ զրապայքարի մը հետեւանքով:

Ինչ հետաքրքրեալ՝ Պոլսեցիքս, զրազելու դաւառի կիներու ուսանելու միջոց ու պայմաններուն վրայ, ինչպէս նաեւ անոնց տաղանդի, մտային կարողութեանց և ընդդին յարմարութիւններու և ձիրքերու մասին, ընդհանրապէս երևութամոլիկ դատումներով յոխորտառահ քայլեր կ'առնենք անոնց մտաւոր աշխատութեանց ու նախադրութեանց վրայ, չվարանելով նոյն իսկ մեզմէ չատեր դանոնք տգէտ ու ծոյլ որակելու: չափ յառաջ երթալէ: Բայց եթէ անաչառ ակնարկ մը նետենք նախանձախնդրութեան այն ոգւոյն վրայ՝ որով առջցուն՝ դէմ կու գան անմիջապէս գաւառի կիները, — անշուշտ զարգացած նորերը, — իրենց բարքերէն մէկը խեղաթիւրոզի մը՝ զիւրաւ պիտի համոզուինք, հակառակ այնչափ զիւրահաւան չըլլալնու՝ անոնց թոյլ ու մեղկ հոգի մը չկրելուն, իրենց մտաւոր զարգացման դէմ ընդվզող ո՛ր և է անիրաւ զըրպարութեան մը մասին:

Իրաւ է որ գաւառներու մէջ զարգացեալ կիներու սրտը ներ-

կայացուցիչներ չենք ունեցած և չունինք ցարդ, բայց տակաւ ի  
յայտ կու գան անա՛նի անուաններ, որոնց անգլխակ, սակայն սրտի  
մեծ հրճուանքով մը կը ստանանք ամէն անգամ գողարիկ մէկ  
գրութիւնը: Եւ երբ առա՛նց բարձրագոյն կրթութեան մը բովէն  
անցած ըլլալու, այդ գաւառի մանկամարդուհիները, բաւական  
ճարտար են իրենց դարձուածքներուն, և առողջ՝ իրենց գաղա-  
փարներուն մէջ, ինչպէ՛ս չյուսալ անոնցմէ աւելի հսկայ քայլեր  
յառաջգիւժեցնելու, երբ աւանդուին անոնց այն բոլոր երկրորդա-  
կան դարդացման յատուկ եզոզ գիտութիւնները, զոր Պոլսեցիք  
խիկ մեծ տաղանդի և բացառիկ ջանքի մը միջոցաւ կ'ըրացնեն ի-  
րենց ուսողական անբաւական չրջաններուն մէջ:

Մայրաքաղաքը, իրաւ է թէ, ո՛չ այնքան մեծ կրթական  
ծրագիրներ ունի աղջկանց բարձրագոյն կրթութեան մը համար,  
ոչ իսկ մասնաւոր յարկ մը այդ անուամբ նուիրագործուած, ուր  
ուսումնատենչ աղջիկ մը իր ուսումը կատարելագործէ, առանց  
աչքն ու միտքը օտար կրթարանները սեւեռելու, բայց չմոռնանք  
որ գաւառի վրայ հսկայական առաւելութիւններով բարեբախտ ե-  
ղած է միշտ: Հոս մեր գանկերուն տկար կամ անձանօթ մնացած  
գիտութիւն մը կը փրկենք՝ օտարին յանձնելով անոր դասաւանդու-  
թիւնը, և անոր ուղղակի մասնագիտութենէն օգտուած՝ միշտ կը  
նպաստաւորուինք:

Գաւառի մէջ, մինչդեռ, բոլորովին տարբեր է պարագան, զոր  
անգլխակ կ'ուզենք մեր քննադատութեան բոլորքման պահուն.  
հո՛ն, ինզ՞ ուսանողութիւնը կ'օգտուի ո՛չ միայն այդ մասնագէտ-  
ներուն ունինդիրներէն, այլ անոնց շոշորթը լսող և այլափոխող  
խմատակներէն. առիկա չափազանցութիւն մը չէ քանի որ գիտենք,  
եւ միշտ կը կրկնուի, թէ Պոլսէ հեռու պաշտօնավարելու զիջանդնե-  
րը, միշտ մեր ուսանին մէջ անցուկ չնկատուողներն են, որոնք  
հոն իրենց չափանդիր քմայքներն ու թեթեւաբոյր բարքերը կը  
ցուցադրեն, ոչի՛նչ աւելի: Հազիւ, և բացառութիւն չնկատուելու  
չափ, մատի վրայ համբուն թերեւս կրթական այն կարող պաշ-  
տօնեաները, որ ազնուամիտ յօժարութեամբ մը կ'ընդգրկեն այդ  
հեռաւոր վայրերէն իրենց կարկառուած աշխատութեան ասպա-  
րէզները և սիրտով կ'աշխատին:

Ա.յ. մեկնակէտէն իսկ քայլ առնելով, առանց այլ ևս այլի,  
ինչպէ՛ս դատաւարանի գաւառի արդի աղջիկը, որ իր կուսանին  
վրայ հաստատ՝ շատոնց սրբած աւրած է արդէն ղիրենք ուսում-  
նասիրողներու մտքի ցուցատախտակին վրայէն՝ բոլորի ոտքերով,  
սափօրը տակն, ցրցքուն գիտակներով և աւելիս սոնապաններով  
թափվիլած միամիտ գեղջուկի մը սոսնազամնաց տեսականը:

խմբագրական իմ համեստ ու կարճ փորձառութիւնս համոզեց զիս անոնց եռանդին: Գաւառի, հոգ չէ թէ աննշան մէկ խորշէն իսկ, փոյթեաւոր ջանք մը կ'երեւի միշտ հանդէպ գրականութեան, և իր թեւերուն վրայ թռչելու քիչ մը յոյս ունեցողն իսկ ճշուողուն սլացքով մը իր խնայները, նախափրութիւնները թուղթի մը վրայ նկարելու որոշ ձգտում մը ունենալ կը թուի:

Ասիկա գաւառացի կիներու վերածնութեան շրջանի մը ստույգ նախագուռը ըլլալ կ'երեւայ, զոր քաջալերելու համար խմբագրութիւնս սլոյսականներէն նուազ պահանջկոտ ընդունելութեամբ մը կը զատէ անոնց գրուածքներուն մէջերէն լաւագոյնները, ստորեւ նշանակելով նաեւ խրատարնչիւր գրողի բնավայրը, նախանձը արթնցնելու համար այդպէսով ամէն գաւառածին իշխանի:

Եւ, ինչ որ ընդհանուր յատկանիշը ըլլալ կ'երեւի իրենց այդ պղտիկ պատառիկներուն, գրական բացարձակօրէն առողջ ու օգտակար գեանի մը մշակումն է, հեռու օգտաւարիկ ճախրանքներէ եւ կամ հիւանդաբոյր ողիտականներէ. բնական, պա՛րզ իրենց բարքերուն պահանջներն ու իրենց ընտանիքին յատուկ եղող սովորութիւններն են, որ խօսելու անճիգ կերպով մը կը յանձնեն թուղթին, զնելով հոն միանգամայն ակնառու նախանձախնդրութեան մը ոգին հանդէպ իրենց առնմային ընկերական կեանքին:

ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌՔ

#### ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

Ա. ՄԱՍ

#### ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՇԻՄԸ ԵՒ ԷՈՒԹԻՒՆԸ

Տղայ հասակէս Գեղարուեստը շատ սիրելուս և անոր հանդէպ մեծ յարգ տածելուս համար՝ կը փափաքեմ անոր մասին ունեցած դադափարներս և ուրած գիտելիքներս յաջորդաբար արտայայտել Ծաղիկի աղնիւ ընդերքուհիներուն, վստահ ըլլալով թէ՛ եթէ ոչ օգտակարագոյն գէթ պիտի կարենայ դեղարուեստասէր ճաշակներուն մասամբ ինչ գոհացում տալ:

Ուստի այսօրէն սկսեալ կը խոստանամ դեղարուեստին և իր մէջ բովանդակուող արուեստներուն նկատմամբ մանրամասնօրէն գրել Ծաղիկ կնոջական հանդիսին մէջ եթէ անոր շնորհալի խրմ-

բաղադրուածին Օր. Հայկանոյ Մաւք, հաճի դռնէ երկու չա-  
բաթը անգամ մը թերթին 2—3 էջերը ինձ նուիրել :

Ամէն մարդ իր միտքը, զգացումը և փափաքը յագեցնելու  
համար գիտութեան կը կարօտի, ուրեմն գիտութեան վրայ խօսիլը  
խիստ դժուար աշխատութիւն մըն է, մանաւանդ գեղարուեստա-  
կան գիտութեան վրայ — որ խիստ օգտակար և ակորթելի ըլլա-  
լուն՝ կարժէ անոր նկատմամբ գրուած ո՛ր և է գրութիւն կարդալու  
ձանձրոյթը յանձն առնուլ : Այսու հանգերձ յաւակնութիւնը չու-  
նիմ անթերի գլուխ մը բանալու, քանի որ տակաւին կը ջանամ  
անոր վերաբերեալ ուսումնասիրութիւններ կարդալով պապակս  
յագեցունել :

Գեղարուեստը (baux-arts) ամբողջացնող գիտութիւնները  
գլխաւորաբար հինգ մասի կը բաժնուին — որոնք են — զծագրու-  
թիւն, երաժշտութիւն, ճարտարագիտութիւն, արձանագործու-  
թիւն և նոյն իսկ բանաստեղծութիւն : Ասոնցմէ երեքը տեսողու-  
թեան (աչաց) կը վերաբերին՝ երեւակայութիւններու և սրտերու  
մէջ իրենց ազդեցութիւնը ներգործելուն համար, մինչդեռ միւս  
երկուքն ալ լսողութեան գործարանին (ականջներու) միջոցաւ մեզ  
ազդեցնելուն, անոնց սեփական են :

Սոյն գիտութիւնները որ ձեւագիտութիւն (art-plastique)  
կը կոչուին, առաջին մասը կազմելուն համար պատշաճ կը հա-  
մարիմ նախ անոնցմով զբաղիլ :

Գիտական պատմութիւններէն կը տեղեկանանք թէ, գեղար-  
ուեստը հին դարերու մէջ ծնունդ առած և հետզհետէ զանազան  
ազդերու կողմէ ընդունուելով գիտական պէս պէս կանոններու  
և ձեւերու ենթարկուած է խրաքանչիւրին յառաջդիմութիւն  
կարողութեան չափով : Ներկայ դարերու մէջ կատարուած գիտա-  
կան խուզարկութեանց շնորհիւ ամէնէն հին ժամանակները — որ  
տակաւին աղբի մը թուականը անծանօթ էր և մարդիկ իսկ միայն  
վայրի կենդանիներու ճիրաններէն խուսափելու համար անոնց  
նման մութ քարանձաւներու մէջ կապրէին — կայծքարէ չինուած  
նետերուն, սուրերուն և իրենց իբր զարդ ծառայող մանուկնե-  
րուն, ասպարանջաններուն և վերջապէս քարէ կամ ոսկորէ չին-  
ուած ու քանդակուած նիւթեղէններուն վրայ իսկ նկարաւոր դեր  
և երբեմն կենդանոյ կամ մարդու դէմքեր տեսնուած են : Գիտու-  
թիւնը՝ քաղաքակրթութեան չը պարտիր իր ծնունդը, քանի որ  
անկէ շատ հին ըլլալը կը հաստատեն կատարուած պեղումները :  
Այն ժամանակները յիշելով, զեւ մանուկ երեւոյող Յունաստան  
իսկ, իր գոյութեան նախնական տարիներուն մէջ աղակիւի, չա-  
պիկի, անկողնոյ, տաւանի և ասոնց նման շատ մը կահեր — որոնք

այսօրուան աղգերուն մէջ անհրաժեշտ դարձած են — զեւ չը հը-  
նարուած, կրցած էր իր քաջերուն պատկանող անօթներով և ան-  
կողիններով պարծիլ՝ պէս պէս նկարներով, ոսկի և արծաթ գըր-  
ուագներով զարդարուած բլլալուն համար: Ուրեմն այլևս զեղար-  
ուեստին որչափ հին ժամանակէ ի վեր գոյութիւն ունենալու մա-  
սին կասկած չը մնար:

Սակայն պէտք չէ ասոր զարմանալ, ինչու որ գեղարուեստը  
մարդու բնական մէկ տարրը կը կազմէ. գեղեցիկին ճաշակը,  
տիեզերքի հաճոյալի սեսարաններէն օգտուիլը և վերջապէս ամէն  
տեսակ ակործելի երեւոյթներու ներկայութեան փափաքիլը ընա-  
կան պահանջութիւններէն մին է:

Ահա ասոնք — որ գեղարուեստին էութիւնը կը կազմեն — իւ-  
րաքանչիւր անհատի անոր մասին ունեցած ձգտումէն կ'արտաբե-  
րին: Բնութեան՝ այսինքն Սրարչագործութեան հրաշալիքներէն  
միայն անոր կրնանք գեղեցիկ, ակնհաճօյ կամ սիրուն անունը  
տալ, երբոր նոյն երեւոյթը մեր սրտերը դրաւէ և հիացումնիս կը  
զրգռէ: Գեղեցիկ մարդ մը կամ ճոխ կարասի մը դիտած ժամա-  
նակին՝ անոր ձեւէն, վայելչութիւնէն համաչափութենէն կամ գոյ-  
ներէն և ուրիշ բարեմասնութիւններէն կը գրաւուինք, կը զգած-  
ուինք: Նոյնպէս անձի մը կամ իրեղէնի մը դժագրութիւնը սե-  
սած միջոցնուս՝ իրականութեան դէմ՝ զգացած հիացումնիս անոր  
մասին ալ ակամայ կ'արտայայտենք:

Բայց այս երկրորդ պարագային՝ ուշադրութեան արժանի  
տարբերութիւն մը կայ: Բնութեան մէջ տեսնուած գեղեցկութիւնը  
և անոր առթած հիացումը, միայն թնոթեան՝ այսինքն այն գե-  
ղեցիկ անձին կամ աւարկային ինքնութեան յատուկ է. մինչդեռ  
նկարին մէջ մեր զարմացումը դրաւողը՝ գիտութեան և անկաջ  
տեսնելով շուայլած գովեստնիս՝ արուեստագետին կը պատկանի:

Ա՛րդ, երկուքին ալ գոյութիւնը — բնութեան և գիտութեան —  
անուրանալի է, հետեւապէս այս երկու գեղեցկութիւնները (իրա-  
կան և արուեստական), մէկգմէկէ տարբեր են՝ քանի որ նկարին  
համար զգացած հիացումնիս ուրիշ պատճառաւ մը արտաբերուած  
ըլլալու հարցումը կը մտաբերենք: Քիչ մը աւելի յառաջ երթանք:  
Բնութեան մէջ շատ բաներ կան՝ որոնք տեսած միջոցնուս երբեք  
չենք զարմանար, բայց անոնց մէկ նկարը՝ սքանչացումով կը դի-  
տենք և կը սկսինք պաշտել անոնց նկարիչները:

Այժմ այս գիտական գեղեցկութիւնները, որոնք բնականէն  
դուրս, արուեստականին մէջ կը գտնուին, իրենց յատուկ պատճառ  
մը կամ գաղտնիք մը ունենալու չեն: Արուեստագետին հայթայ-

Թած այն երեւակայական զեղեցկութեան էութիւնը ինչ է, ինչպէս կրցաւ այդ գողտփարը յղանալ, որ մինչեւ իսկ մեր սրտերը հմայելու դորութիւն ունի: Ահա ասոնք են գիտութեան ամենակենսական հարցերը. ասոնց պատճառները փնտռելով ամէն տեսակ գիտական զեղեցկութեանց պատկանող պայմանները և կանոնները ստուգող գիտութիւն մը կայ, որուն գեղագիտութիւն (esthétique) կը կոչեն:

Այս ալ յաջորդ անգամ.

ԱՐՈՒՍԵԱԿ Մ. ԳԱԼՅԱՅԵԱՆ

### ՔՈՒ ՉԱՅՆԴ

Երբ կը լրկեմ քե ֆնարին նուրբ քեշեր,  
Կուգան զարնեշ մեղեդի մը փայտաշիր,  
Ու իմ խոցոս արեւ խշեշ հառաչներ,  
Տխուր է այդ, սակայն ես չեմ զգացուիր:

Դարեան աղուոր առաւօտ մը երբ նստիմ,  
Անտառին մէջ քոչնոց քոյնի, մը ներքեւ,  
Որպէս զի սուր երգովն անոնց պահ մ'հրճուիմ,  
Մարած ժպիտ մը կ'ունենամ ես, քերքեւ:

Իսկ երբ երթամ առուակին ֆով հանգչեղու,  
Յուզումներս խառնեշ անոյշ խոխոցին,  
Չուշալ ջուրը քոյ ճանի զայն միշտ հեռու,  
Պահ մը միայն կանդաղառնամ իր ձայնին:

Աղօտ շոյսի ցոլերուն տակ քե ըլլամ,  
Հնչե հեռուն սոխակին երգ ներդաշնակ,  
Տարութիւն երազներու մէջ տարտալ,  
Չե՛, ա՛յդ ալ չե, որ կը փնտռեմ շարունակ:

Կուգեմ լըսեշ, մայր, ֆու ձայնիդ փայտը շեշ,  
Ինչպէս անցեալ նիւշերուս մէջ ես երգած,  
Օրրեղու զիս անդորր ֆունով մ'այնքան հեշ,  
Շեշքը ձայնի՛դ, ըսպեղանի՛ն իմ վշտաց:

Թող զրկուիմ անուրջներէն աշխարհի,  
Ինչու որ մնալ քեզ հետ քաղձամբս է միայն,  
Չը շեմ քոյ անուշ երգերն օտարի,  
Երջանիկ եմ լոկ ֆու ձայնովդ սիրական:

Բերս

ՆՈՒԱՐԴ ՄԻՍԱԳԵԱՆ

# ՆՈՐԱԶԵԻՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

## ԳԼԽԱՐԿՆԵՐԸ

Գլխարկները : Ահա խնդիր մը որ բոլոր կիները կը զբաղեցնէ այս միջոցին , երբ ալ գլխու ինչպէս նաեւ աչքի ալ ծանր կողան թաղիքէ կամ թաւիչէ գլխարկները : Այս կողանակը հազուադէպ համար այնչափ խուճապ չի պատճառեր կարծես , որչափ գլխարկներու . վասն զի կէս-կողանակի մը մէջ միշտ նպատակայարմար է կրել ձմեռնային զգեստներով ամառնային գլխարկներ . ահա թէ ինչո՞ւ համար շուտ շուտ կը գիմենք յարգին :

Արդէն իսկ , գրեթէ ամիսէ մը ի վեր , Բերայի մէջ կը տեսնենք յարգ գլխարկները : Բնդհանուր կերպով անոր վրայ դադար մը յայտնել՝ տակաւին չատ կանխահաս է թէեւ , բայց ինչ որ կը տեսնուի թէ պիտի տիրէ այս տարուան նորածնութեան մէջ , պզտիկ գլխարկներու կիրառութիւնն է : Յաճախ կը տեսնենք պարզ ֆանթազիք մը բարձր գդակով եւ լայնեզր , ետեւի կողմը ծանրաբեռնուած ժապաւէնի խիստ մեծ ու ճոխ հանդուցով մը , որ կը թափ մազի կոյտին վրայ , այնքան վայելչօրէն : Շատերու գէմքին՝ վայելուչ է ասիկա , մինչ ուրիշներու վրայ՝ այնքան տրդայական ըլլալ կը թուի , ասպնդանելով՝ թէ միշտ վայելուչն է ազէկը եւ ո՞չ նորածնութիւնը :

Ցանցաւ կերպով կը պատահինք նաեւ հին ամագոններու , որոնք երկու կողմէ վեր բարձրացած եզերքներ ունին . ասոնցմէ կան զանազան գոյներով , նոյն իսկ եփօսէներ , որոնք մէկ կողմէն կը զարդարեն եփօսե ժապաւէնի ճոխ կոյտով մը եւ սիրամարդի բնական կանանչ փետուրներով :

Ինչպէս անցեալ ամառուան նոյնպէս եւ ներկայ տարեշրջանին համար բաւական խոտորմալից է եփօսէն . ամէն բանի կը յարմարի , բայց միայն կէս արդուդարդի մը վայելուչ է աւելի :

«Մարքիզներուն յաջորդեցին եւանկիւն գլխարկները , որոնք ճակտին վրայ բերուած սուր մասով՝ կ'երթան ձուածեւ գէմքերու : Ասոնք եկեղեցիներով եւ զանազան շուկայով սիրուն գլուխ մը կը շինեն , իսկ օրդիւշներով՝ աւելի կը ճոխանան . այն ատեն պէտք է անոնց ընկերացած ըլլայ ազէկ շրջադգեստ մը :

\* \* \*

Չափազանցուած չենք ըլլար երբ ըսենք թէ՛ , այս տարի բնդ-հանուր փափաք մը կ'երեւայ թեթեւ գլխարկներ կրելու . այս

պատճառաւ բոլոր աղէկ գլխակալաճառներու խանութները մեծ տպառում կայ բարակ յարդէ գլխարկներու : Այնպէս որ պարզ կերպասի մը պէս կը ծալլուին անոնք եւ ուղուած ձեռք կը ստանան :

Տանքեղէ եւ ւածուռէ գլխարկներու մասին տաժուած բուն համակրութիւն մը մոռցնել կուտայ թանձր ու խոշոր հիւսկերով յարդերը : ամէն տեղ բարակ ու ճկուն են անոնք :

«Բլոշ» կոչուած թեթեւ գլխարկները այնչափ սիրուն կ'երեւան միմիայն ծաղկեպսակով մը զարդարուած : Նաեւ ափսէի պէս տափակ գլխարկներ խոշոր ու տափակ գլխարկներով, խիստ վայելուչ կ'երեւան, ահագին զարդակոյտ մը ունենալով իրենց ետեւի կողմը :

Լուի Ժ.Ջ.ի սճով գլխարկներ չնորհալի երեւոյթ մը ունին, նոյնպէս Պուանտէս կոչուած թօք որ այնչափ վայելուչ է. «Բօսթիյեօն»ը՝ ամէնէն գնահատուած՝ կը զարդարուի կարճ եւ կլորցած թեւերով փետուրէ քռով մը :

Ամէնէն ճաշակաւոր եւ ամենավայելուչ գլխարկը պիտի ըլլայ, ինչպէս կը թուի, «Gainsborough»ը, որ զանազան աստիճաններով կը կազմուի. եղերքը՝ գոյն մը յարդէ, եւ գլխով՝ ուրիշ գոյն յարդէ, միշտ ներդաշնակութիւն պահելով ամբողջութեան հետ, ասոր վրան ու եզրը կը ծածկեն փետուրներ, եւ շանժան ժապաւէնի խոշոր կապ մը, որ վարսերուն հետ կը խառնուի :

Ահա թէ աս. այժմ, որքան բան կը տեսնուի, Բերայի մէջ :

ՏԻՐՈՒՀԻ ԿԻԼՊԵՏԿԵԱՆ

## Ս Ի Ր Ե՞Ն Թ Է Գ Թ Ա Լ

(Էնթրիկիու մը զաւառը պաշտօնավարող ուսուցչուհոյ մը հետ)

— Ո՛րեղէք նախապէս, Օրիո՛րդ, եւ...

— Բայց ինչպէ՞ս, ընդմիջեց ընկերուհին, զիրար խաչաձեւող զգացումներու տակ կորաքամակ, ինչպէ՞ս կարելի է սիրել, ես գլխալու միայն դատապարտուած եմ, անօղնական մօրկանս եւ անպաշտպան երկու զոյգ քուրիկներուս ապրուստը հոգալու միայն. հայրենական տունէս հեռո՛ւ, զիս միայն իրենց անմեղուկ սիրոյն առարկան ընող, այդ դժբաղդ մանկիկներէն բաժնուած՝ հո՛ս, հեռաւորութեան ցուրտ ու սառուցիկ խաւերուն մէջ անոք,

պէտք է որ ծիւրիմ, անոնց օրապահիկը հայթայթելու համար:

Վերջին բառերը խղճուեցան ընկերուհիիս աղուո՛ր չրթունք-  
ներուն վրայ և կոկորդին մէջ հաւաքուող բառերու խնդումը՝  
նուազուն ու սրտայոյզ հազ մը պոռթկացուցին բերնէն դուրս:  
Երկինքի պայծառութիւնով, ձիւներու ճերմակութիւնով և վար-  
դերու կարմրութիւնով կերտուած՝ հրեշտակի աղուոր այտերը  
մեռելատիպ դալկութեան մը դիծերը ցոլացուցին և անոր խոշո՛ր  
խոշո՛ր սեւ աչուկները, գերեզմաններու սարսուլից տամկութիւնով  
թրջուեցան, և ես անակնկալի մը առջեւ գանուող թշուառական  
յանցաւորի մը պէս շուարած՝ լռիկ կը սպասէի այս սարսափելի  
փոխութիւններու վերջաւորութեան:

Բարեկիրթ, ուսեալ և գեղանի մանկամարդուհի մըն էր ա-  
նիկա: Իր ծննդավայրէն շատ հեռու, հոս գաւառի տղխութեանց  
մէջը նետած էր զինք անգութ բաղդը, միջավայր մը, որուն  
բարքերն ու պարագաները խոտոր կը համեմատէին իր փափկիկ  
սրտին զգացումներուն:

Շատ հրապուրիչ, գրեթէ անմահ էր այն գեղեցկութիւնը,  
որով օծուած էր զինք բնութիւնը, սակայն ցաւալի էր որ դժ-  
բաղդութիւնն ունէր աղքատ ընտանիքի մը պատկանելու, մահա-  
ւանդ աւելի մեծ դժբաղդութիւնը՝ կրթական պաշտօնեայ մը ըլլա-  
լուն. իր երիտասարդութեան է՛ն թանկագին օրերը դժուարահաճ  
ջոջերու քմահաճոյքին յանձնուած էին:

— Ա՛խ, շարունակեց խեղճը, կարճ չնշառութենէ մը ետքը,  
անուշիկ Զապելիկս հիւընդցեր է կարօտս քաշելէն, իր զառան-  
ցանքներուն և քունին մէջն իսկ անունս կը յիշէ եղեր շարունակ,  
սիրելի սըրտակցուհի՛ս, անսիրտներն անգամ չեն կրնար զիմանալ  
այդպիսի որք մանկան մը արցունքներուն:

Արցունքի խոշոր կաթիլները կը վաղէին այտերէն վար շա-  
րունակ:

— Բայց Օրիորդ, հանդարտեցէ՛ք պահ մը և պաղարիւնու-  
թիւնով խորհեցէ՛ք թէ ձեր ձեռքը ուղող երիտասարդը ձեզ սըր-  
տանց կը սիրէ և կրնա՛ք վստահ ըլլալ որ ձեր անպաշտպան ըն-  
տանիքին ճշմարիտ և անշահախնդիր բարերարն ու պաշտպանը  
կրնայ հանդիսանալ:

— Զգուշացիր Անժէ՛լ, չըլլայ որ սրտիս էն զօրեղ ու նուիրա-  
կան զգացումին դէմ հակառակելով՝ մահացու մտահոգութիւններ  
ու ցասումներ պատճառես ինձ, զգացում մը, որով կ'ապրիմ ու  
կը մխիթարուիմ և որմէ զիս բաժնել ուղող ամէն անհատի փառ-  
տերուն պէմ կը մաքառիմ ու կը բողբոքեմ: Երիտասարդ կամ ե-  
րիտասարդուհի մը ճշմարտապէս կարենալ սիրելու համար կա-  
տարեալ կրթութիւն մը ստացած պէտք է ըլլայ, ասկից զատ,  
ծաղիկ հասակի սէրն ալ ծաղիկ կ'ըլլայ, առաւօտուն կը բացուի

իրիկուան խամբելու համար միայն : Երբ երիտասարդ են երեւա-  
կայութիւնները , միջոցը անհուն է խորհելու համար , ուր , ո՞վ  
գիտէ , կիրքի , հեշտանքի ու հաճոյքի , որքա՛ն բոցեր կը  
բռնկին , բայց ցաւալի է որ վայրկենապէս մարելու համար  
միայն . ընդհանրապէս վաղանցիկ կ'ըլլան երիտասարդներու սէրե-  
րը , շահախնդրութիւն և սէր զիրար կը հակակշռեն , մանաւանդ  
այս դարուս մէջ , և Անժէ'լ , վստահ եղի՛ր որ , ձեռքս ուզող ե-  
րիտասարդը՝ շահագործելու համար կը սիրէ զիս միայն , իւրացը-  
նելու կը ձգտի չնչին տարեթիշակս , որով արցունքներու էն դառ-  
նը կը սրբեմ :

Չէ' , սիրելի բարեկամուհիս , (քնքուշ ձեռուքները աղուո՛ր  
ճակտին տանելով) նոյն խկ այդ մտածումները գանկիս մէջ սըր-  
տածմիկ պատկերներ կ'ուրուագծեն . տե՛ս , իբր թէ ես ամուս-  
նացած ըլլամ և արգիլուած բոլորովին սիրելիներուս օգնելէ և  
անոնք ալ ստիպուած՝ մուրալու . խեղճ Զապելիկս ցնցոտիներ  
հագած ու այեհեր մօրս ձեռքէն բռնած՝ կը մուրա՛ն . ի՛նչքան  
սոսկալի պատկեր . (Չղադրգիւ կերպով) չէ' , Անժէ'լ , չե՛մ կրնար  
սիրել , գուրջ աւելի վսեմ է այս պարագային տակ :

— Բայց օրի՛որդ , գիտէ՞ք որ ձեզ սիրող երիտասարդը շատ  
հարուստ է և երբեք նկատի չպիտի առնէ տարեկան չնչին գումար  
մը , զոր ձեր սիրելիներուն ասորուստին համար հարկ պիտի ըլլայ  
յատկացնել :

— Դուն շատ ծաղկալից կը տեսնես ամուսնութեան ստպարէ-  
ղը , ուր մտնել կ'առաջարկես ինձ , մանաւանդ հարուստ երիտա-  
սարգի մը հետ , և կ'աշխատիս համոզել զիս՝ թէ ապագայ ամու-  
սինս , սրտի ճշմարիտ ուրախութիւնով մը պիտի փախաքի օգնել  
այրի մօրս և որք քոյրերուս , սակայն չե՛ս խորհիր երբեք , թէ  
հարստութիւնը կը չփայնէ հոգին , և ճոխութեան մէջ մեծցող ա-  
մէն անհատի զգացումները հաճոյք մը կամ կիրք մը գոհացնելու  
համար են լոկ . կ'օգնեն , կը սիրեն , կուլան , կ'աղօթեն հաճոյքի  
համար միայն , որ հիմ չունի , որ յեղյեղուկ է : Հարուստը չի  
կրնար սիրել . սիրելու համար պէտք է տուապիլ . հարուստը չի  
կրնար զթալ , և եթէ զթայ խկ , փառասիրութիւնը գոհացնելու  
համար է միայն . զթալու և արգահատելու համար պէտք է հացի  
կարօտ ըլլալ , աշխարհիս վրայ ամէնէն մեծ գթազդութիւնը եր-  
բեք փորձութեան չհանդիպին է . ո՛ւր դանիմ պատուաւոր և  
կըթեալ երիտասարդ մը , որ իր սրտին և աշխատութեան ուժերը  
իրարու խառնելով՝ այդ զիրքին տիրացած ըլլայ : Անկարող եմ  
սիրելու : Սեբր հաճոյք մըն է վաղանցիկ և վայրկենական , իսկ  
գուրջ ու օգնութիւնը՝ ամաքնութիւն մը յաւիտենական :

# ՆԻՆԻՒՆ ՕՐԱԳԻՐԸ

Մ Ե Ն Ա Խ Օ Ս Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԶՈՐԵՔԵԱԲԹԻ

Հասունցած միզակարեարին

... ՈւՖ անտանելի են իրաւ որ սա մարդիկը որ... տիրա-  
ցու ըլլալու համար ստեղծուած են միայն... Աստուած իմ...  
աշխատիլ... կարդալ... յողնիլ... քրտնիլ... գրել, թարգմա-  
նել... և չգնահատուիլ... սարսափելի է... կ'երգնում որ...  
Սարտափելի ընդ... անանկ չէ՞... օ՛հ, այո՛... նոյն իսկ ահուելի  
... ահուելի՞, չէ՛՝ աւելի ազեղ բառ մը... որ զիս չհասկցողները  
որակէ ճշմարտապէս, սակայն այս պահուս կը փախչի կոր միտքէս  
սանկ ծայրայեղօրէն... այլանդակ դադարաւ մը արթնցնող...  
այո՛... սապէս՝ կարծեմ հրե... հրեշտակային... հրեշտակային  
բայց ո՛չ, այս բառը չէ որ կը պատշաճի անոյեաններուս... եր-  
բե՛ք... հաղար անդամ ո՛չ, հրեշտակայի՞ն, այդ մարդիկը որ զիս  
չեն հասկնար... որ իմ թարգմանութեանց մէջ սխալներ կը գտ-  
նեն... հրէշային, ա՛հ այո՛՝ ճիշդ բառը զոր կը փնտռէի ժամէ մը  
ի վեր... հրէշային... այդ մարդիկը որ քսաներորդ դարու միակ  
... եղական թարգմանիչը զիս... այո՛՝ զիս չեն փառարաներ, ես  
որ... Ֆրանսացի լատագոյն գրագէտները ճանչցուցի... ես որ հի-  
մակ ալ գերմանացի հեղինակները պիտի ներկայացնեմ... արդէն  
ահագին քանակութեամբ անգլիական դժուարին զրականութենէն  
թարգմանած եմ... Եւ տակաւին ըսեմ... բայց տէր իմ քանի  
որ չեն ըմբռներ զիս... թարգմանութիւններս այն հրաշալի գոր-  
ծերս չեն կրնար մարտել... որովհետեւ կողմէ՞ք որ ըսեմ չիտակը,  
ամէնուն ալ ստամոքսը խանգարուած է սա պահուս... Արժանի՞  
են որ... և միամտօրէն մտադրած էի չինարէնէն՝ Լի-Հունկ-Չանկին  
երկնային փիլիսոփայութիւնները թարգմանելու... և... ճաքոնցի՝  
դարուս մեծագոյն բանաստեղծին գեղծները հրամցնելու... և  
Պարսամեանին բանաստեղծութեանց հատորն ալ... սակայն հա՞րկ  
է որ գրական նպատակներս բացատրեմ քանի որ ըսածներս չեն  
հասկնար... այո՛՝ մտադրած էի որ եթէ զիս գովէին հրապարակաւ  
և արժանիքս ճանչցուէր... ասորերէնի թարգմանելով... պանծա-  
ցնէի մեր գրականութիւնն ալ որ... վերջերս... — համեստութեամբ  
կը խոտոտվանիմ այս կէտը — ինձմով, իմ գրական ոճերովս և  
անստղծութեամբ թարգմանութիւններովս քառամրակ արշաւեց...:

Օհ... Ջեթէ սխալներս չարագրէին, տակաւին ինչեր... ինչ գրական հաղուագիւտ գանձեր... որոնք սա գանկիս մէջ ամրա-  
րած եմ կը տեսնէք... հոս սա գանկիս... սակայն կը հասկնամք  
թէ ինչ ըսել է գանկ... Ոսկրուտ տուփ մըն է ըսաւ նշանաւոր  
բժիշկ մը իմինիս համար... ուր ոչ նուազ նշանաւոր գանձեր  
պահուած են աւելցուց... գանձեր... օհ... կը հաւատամ իւր  
պէս-Քրօֆօրտներունը հիւլէ մըն է բաղդատմամբ իմին մտային  
գանձերուս... Երեւակայեցէք այսքան առաւելութիւններովս  
հանդերձ... զիտէիք թէ որոնք էին ձիրքերս՝ անանկ չէ...  
Բօթը, Միջակորեարը թարգմանած եմ Լա Յօնդիէնի առականներուն  
թարգմանութեանց տառասխալները սրբագրած եմ... օհ օրջա՛նի  
յոգնեցնող աշխատութիւն մըն էր... անգլիական հանգէսներուն  
մէջէն հազարէ աւելի կտորներ հայերէնի վերածած եմ... միշտ  
գիտութեան լոյսը սփռելու հրեշտակային խաչալով տողորուած...  
սակայն... ապերախները... այս պահուս... բոլոր գրողները...  
բայց ատա՛նկ անքաղաքաւար մարդիկներուն՝ որոնք երեսի ի վեր  
կը պօռան թէ սխալ թարգմաններ ես այսինչ էջը... և այսինչ  
հատուածին իմաստը ատանկ չէ կ'աղաղակեն... մեղք չէ՞ որ  
գրողի անուն տանք անոնց... խրատուիլակներ... ան' այո՛՝ ճիշդ  
բան է կարգ մը խրատուիլակներ գրադէտի գերազոյն փափաք մը  
ունին զիս անհանգիստ ընելու... :

Նոյն իսկ լուերը մեղեքները և մողէսները... անտանելի է սա-  
կայն, կարծես թէ զիս նեղել կուզեն ամէնքն ալ թարգմանու-  
թեանս չեն հաւնիր, գոնէ հասկնան, գոնէ ֆուսսներէն գիտնան,  
և... սխալներ կը նշմարեն անթիւ անհամար... հապա՛ սա  
խմբագիրը ուրկէ՞ ուր հրապարակ նետուեցաւ... և ես Բօթի  
հեշտակաւոր թարգմանիչը... Լա Յօնդիէնի առականներուն սրբագրիչը  
... ե՛ս որ ատանկ խմբագիրներով չէի զբաղած տակաւին... կը  
զարմանամ թէ ինտո՞ր կը համարձակին և ինքզինքնուն այդքան  
կարեւորութիւն կուտան... :

Արդէն զիս չեն ըմբաներ, իմ թարգմանութիւններս չեն կրնար  
հասկնալ, որովհետեւ ոչ ոք ինծի պէս ու ինծի չափ կրնայ թարգ-  
մանել գիրք մը որ բոլորովին տարբեր ըլլայ հեղինակութենէն...  
Ասոր համար ստեղծուած... այդ ճիւղին միայն նուիրուած առաք-  
եալ մըն եմ ես... Սնքաղաքաւարները զիս քննադատեն...  
բարկութենէս Վէսուլի հրաբուխին պէս կը բորբոքիմ... և եթէ  
գանկիս լաւաները դուրս թափեմ, պիտի... այո՛... պիտի տեսնաք  
մեր գրական դաշտին անօգուտ որդերը... թրխուրները որոնք  
սխալներ կը տեսնեն թարգմանութեանցս մէջ, պիտի ոչնչացնեմ... :

... Հի՛... հի՛... հի՛... երեւակայեցէք Բօթի փորձը թարգ-

մանած տարիս այնքան սպառեցաւ... անանկ անհամեմատ կերպով ծախսուեցաւ որ... անոր արդիւնքով վիլլա մը չինել տուի... Վտախորի գեղածիծաղ աիւրուն վրայ... օհ ուր սոխակն ու վարդը... կատուն ու մուկը կը գեղգեղեն... օհ գեղածիծաղ... հրաշալի վիլլա մը... և և միակ հայ դրագէտն և՛ որ վիլլայի մէջ կը բնակիմ... Բոլոր նախասիրած գոյներովս կահաւորել տուած եմ... որովհետեւ ամէն բանէ առաջ ճաշակը կը փնտռեմ... Թարգմանութիւններէս ալ յայտնի չէ՝ արդէն... երբ ոսկեղինիկ լեզուով մը կը գրեմ... Կ'ըսէի թէ գեղածիծաղ վիլլայ մը ունիմ... այո՛... որուն վրայ Շէյքսպիրը ողբերգութիւն մը գրած է... այդ վիլլայիս վարդագոյն... վարդաբոյր... վարդաման մէկ սենեակիս մէջ կ'արտադրեմ գլուխ գործոցներս... որոնց մէջ կը փառքս որովհետեւ գլուխ կուտերը... սոխն ու սխտորը և բանձարն ու հանձարս... Իսկ դեղին դամասկեան օթոցներով ծածկուած սենեակս տեսած էք, անանկ չէ՞, որուն վրայ Լա Ֆոնդէն հրաշալի վէպ մը գրած է և Կոնֆուցիոսը սքանչելի առակ մը հեղինակեցին վերջերս... որուն պատահանները մետաքսահիւս վէժերով ծածկուած են... օհ... հոյ... այդ գրական խուցիս մէջ կը պատասխանեմ բոլոր նախանձորդներու... նախանձ... որուն խորհրդանշան նկատած եմ դեղինը... :

Օհ... սա ռամիկ մարդերը որոնք չեն հաւնիր թարգմանութիւններու... այդ խեղճ մահկանացուները գութս կը շարժեն իրենց գիտութեամբ... ան գիտուն ըսի՛, բայց երբե՛ք... ագէտ բացարձակապէս սղէտ են և... ըսե՛մ, միտք ունիմ որ Միջակորեարիս դրամով վարժարան մը բանա՛մ ֆրանսերէն ուսուցանելու համար անոնց... :

Վաստակէս մաս մըն ալ միտք ունիմ խմբագիրի մը յատկայնել... ազնուութիւնս սպաւցուցանելու համար... որովհետեւ եթէ խմբագիրը քննադատութիւն չընէր, ու իմ սխալներս չը մատնանէր, տասը հոգիէ աւելի կարդացող պիտի չըլլար... մինչդեռ հիմա... հարցուցէք նոյն իսկ նպարաւսձառին աշակերտին թէ հասունցած Միջակորեարը ի՛նչ թարգմանած է... կրակի արագութեամբ պիտի պատասխանէ «Դեռահաս Միջակորեարը» հի՛... հի՛... հի՛ հոգիս անհուն ուրախութեամբ յը ողորուեցաւ կամուրջին վրայ էի... ճիշդ տասնոցը վճարած պահուս նշմարեցի ռ'չ տեսայ այո՛՝ հարազատ աչքերով տեսայ որ մարդուկ մը... սքանչելի մարդ մը կը մրափէր... ան, Միջակորեարս ափին մէջ... Բուդուէս ոսկի մը տուեր եմ տասնոցին տեղ... :

Ն Ի Ն Ի

## ԿԻՐԱԿԻ ՕՐՈՒԱՆ ԵՌԱԶԱՅՆ ՊԱՏԱՐԱԳԸ

Ինչպէս մեր նախորդ թիւով ծանուցած էինք, կիրակի օր Ղայաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ եռաձայն երգեցողութեամբ հանդիսաւոր Պատարագ մատուցուեցաւ, թաղին քարոզիչ Տ. Բարդէն Մ. Վրդ. ի կողմէ։ Այս պատարագին ներկայ զանուեցան, բացի ժողովրդային խիստ ցանցաւ բաղմութենէ մը, ստուար թիւով մեր հայ-չայօ՛ղ դասակարգին պատկանող ընտանիքները, որոնք եկեղեցի փութացած էին մայրաքաղաքիս զանազան թաղերէն։ Օտար հրաւիրեալներ ալ կային որոնց մէջ կը նշմարուէր ծանօթ երաժշտագէտ Տիւսաբ փաշա։ Ներկայ էին նաեւ Տօբթ. Մատթէոսեան, Օրք. Մատթէոսեան, և բոլորքական հասարակութեան պատկանող ուրիշ անձնաւորութիւններ, իրենց Տիկիններով։ Եռաձայնը խիստ յաջող անցաւ, ինչ որ կը նշանակէ թէ զգալի յառաջդիմութիւններ բրած են երգողները առաջին եռաձայնէն ի վեր։ Որովհետեւ ներկայները մեր լաւագոյն դասակարգին կը պատկանէին, ո՛ր եւ է անկարգութիւն տեղի չունեցաւ երգեցողութեանց պահուն, որոնք հաճոյքով ունկնդրուեցան։ Պատարագէն յետոյ հրաւիրեալներէ շատեր առաջնորդուեցան Խնամակալութեան սենեակը ուր պատշաճ մեծարանքներ ընծայուեցան իրենց։

Այս առթիւ բաւական հասոյթ մը դոյացաւ եկեղեցիին, որ այսպէսով օգտուեցաւ առաւելապէս, նկատելով որ ատենէ մը ի վեր սինակներու շրջադայութիւնը վերցուած էր հոն, և ժողովրդային բաղմութեան միջոցին աննշմար կը մնար գրեթէ եկեղեցիին հասոյթը։ Զերմապէս շնորհաւորելի է Ղալաթիոյ Խնամակալութիւնը եռաձայնին յաջողութեանը համար ցոյց տուած իր անկեղծ ջանքերուն համար։

Այս առթիւ Ծաղիկի նախորդ թիւով գրուած լուրր առիթ առնելով, Սուրհանդակի խմբագիր Արամ Անտոնեան յօդուած մը զբրած էր, որուն հրատարակութենէն վերջ, զարմանքով կարդացինք նոյն թերթին երկուշաբթի օրուան թիւին մէջ հետեւեալը։

### ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ ՍԸ

ՇԱՐԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՅՕԴՈՒՍԾԻՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

Շարաթ օրուան Սուրհանդակի մէջ հրատարակուած էր նախօրուած մը, Ծաղիկ հանդէսի մէջ երեւցած լուր մը առիթ ունենալով։ Այդ լուրը հիմնապէս սուտ է։ Հայ արկիւններու

յատուկ պատարագ չկատարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն մէջ, այլ առանց կանխաւ աղբարարուելու եռաձայն պատարագ տեղի ունեցաւ, ամէն զատակարգի և աստիճանի ժողովրդեան համար:

Կը պաւինք որ այդ կերպ ստուծիւն մը առիթ ունենալ լոյ մեր խմբագիրներէն մին հրատարակած էր նոյն յօդուածը, որ լոկ իր անձնական տեսութիւններն են, և հետի Տնօրէնութեան հաղորդմանը, և հիմնուած մի միայն Նաղիկի տուած սուտ լուրին վրայ, առանց մասնաւոր նշատակի, առանց այս կամ այն անձին ակնարկելու մատգրութեան մը:

Արամ Անտոնեանի յօդուածը կարգացողները չա՛տ դիւրաւ կրնան հասկնալ թէ Սուրհանդակ ինչո՞ւ այս օրինակ հրատարակութիւն մը կ'ընէ, և ի՛նչպէս կը յօժարի Ծաղիկը ամբաստանել, իբր սուս լրատու: Մեր կողմէն առանց ուրիշ ո և է պատասխան մը տալու, մեր տուած լուրին ճշգրտութեան համար ամէնէն զօրաւոր փաստը կը համարենք, նորէն Սուրհանդակի նոյն այդ օրուան թիւին Բրոնիկի բաժնին մէջ գրուած հետեւեալ տեղեկութիւնը եռաձայնին մասին, ուր կատարեալ հակասութեան մը մէջ կ'իյնայ Սուրհանդակ, այդ առիթը գրած իր հերքումին հետ:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ եկեղեցւոյն մէջ եռաձայն երգեցողութիւն տեղի ունեցաւ երէկ, և ինչպէս յիշուած է թերթիս գլուխը, ամէն զատակարգէ ներկայացուցիչներ կային եկեղեցւոյ մէջ, առանց յատուկ հրաւիրեալներ ըլլալու կամ անոնց համար որ և է տեղ յատկացուելու: Այս անգամ դասերուն դռներն ալ դոց էին և դասին մէջ ալ ոչ ոք ընդունուեցաւ: Այրերը շատ աւելի մեծ թիւ կը կազմէին քան կ'իները, որոնք միջին տաճարին մէկ կողմը միայն գրաւած էին: Օտար հրաւիրեալներ ալ կային որոնց մէջ կ'երեւէր ծանօթ երաժշտագէտ Տիւսար Իսաչա, և ուշադրութեամբ կ'ունկնդրէր Հայ եկեղեցւոյ եռաձայն երգեցողութեան: Ներկայ էին խնամակալութեան բոլոր անդամները: Եռաձայնի խումբը այս անգամ աւելի կատարելագործութեամբ երգեց, մանաւանդ թէ հաճութիւն լսուեցաւ, որովհետեւ խճողում և անհանդատութիւն չկար եկեղեցւոյն մէջ: Անոնք որ առիթ առջի երգեցողութեանց չէին դաժուներ, երէկ եկած էին և դժգոհ չմնացին, տեսնելով մանաւանդ թէ բոլորովին անհիմն էր յատուկ հրաւիրեալներու համար եռաձայն պատարագ կատարուելու զրոյցը: Պատարագէն վերջ կ'սկսեալ լուր իր սենեկին մէջ ներկայներուն մեծարանքներ ըրաւ: Տ. Բարգէն վ. պատարագեց երէկ և Ալիսարհաւ մատրան տոնին վրայ քարոզ խօսեցաւ:

Ինչպէս կը տեսնուի, Սուրհանդակ այս յորոնիկով, կը հերքէ նախ հրահրի գոյութիւնը և քանի մը տող վար կ'ըսէ թէ հրահրեալներ աչ կային ևլն: Այս ըսելէ վերջ, քանի մը տող վար նորէն կ'ըսէ թէ թոշորովին անհիմն է յատուկ հրահրեալներու համար եռանայն պատարագ կատարուելու գրոյցը: Այս սրամարմնութեան ելքը ո՞ր կողմէն է, և ի՞նչ դատողութեամբ գրուած յորոնիկ մըն է ասիկա: Եթէ եղածը պարզ պատարագ մըն էր և ոչ յատուկ պատարագ մը, ինչ որ սակայն երբեք անտեղի և քննադատելի բան մը չէ, ապա ուրեմն ինչո՞ւ եռանայն տեղի ունեցաւ, եռանայն, որ միայն մասնաւոր օրերու յատուկ է, և ինչո՞ւ պարզ քահանայ մը չը պատարագեց, ինչո՞ւ «Եւ դատոյք...» ըսուեցաւ ևն. ևն:

Սուրհանդակ աւելի լաւ ըրած չէ՞ր ըլլար արդեօք որ փոխանակ Ծաղիկին սուած ճշմարիտ յուրը «բոլորովին սուտ է» ըսելով հերքելու, մի միայն իր խմբակիրին յօդուածին առթիւ տեղեկութիւն տար:

ԽՄԲԱԳԻՈՒԹԻԻՆԸ

## ՆՇԱՆԱԲՈՍՈՒԹԻՒՆ

Բերկրութեամբ կը ծանուցանենք թէ Պօլոյ առաջնակարգ եւ հանրածանօթ սեղանաւորներէն Աղն. Բարսեղ էֆ. Սթանպօլլուեանի որդին Արշակ էֆ. Սթանպօլլուեան նշանուեցաւ անցեալ կիրակի Իգմիրի մէջ, Օր. Կիւլա Յ. Գույումճեանի հետ, որ աղջիկն է Իգմիրի առեւտրական հրապարակին վրայ քաջածանօթ Գույումճեան Աղն. Յարութիւն էֆէնտի: Տիար Արշակ Սթանպօլլուեան ձեռնհաս Տնօրէնն է իր հօր սեղանաւորական Տունին, և իր ընկերային ազնիւ ձիրքերով ու ստացած ընտիր դաստիարակութեամբ համակրութիւն կը գրաւէ որքան առեւտրական հրապարակին նոյնքան և ընկերային շրջանակներու մէջ: Իսկ Օր. Գույումճեան, Իգմիրի հայ իգական սեռին չնորհալի օրիորդներէն մին է, որ ընդոմին ձիրքերով և զարգացումով մասնաւոր տեղ մը կը գրաւէ:

Երկու ծանօթ ընտանիքներու բաղմամբիւ համակիրներուն հետ Ծաղիկի Խմբագրութիւնն ալ իր ջերմագին խնդակցութիւնը կը յայտնէ այս առթիւ Սթանպօլլուեան և Գույումճեան ընտանիքներուն, ինչպէս նաեւ համակրելի խօսեցեալներուն:

# ԹԵ ԻՆՉՊԵՍ ՊԵՏՔ Է ԱՄՈՒՍՆԱՆԱԼ

Ա. Ռ. Ա. Զ. Ի. Ն. Մ. Ա. Ս.

## ԿԻՆ ԱՌՆԵԼՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԸ

### ՊԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐՊ

#### ՏԱՐԻՔՆ ՈՒ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

Հեղինակ ԲՕԼ ՄԱՆԹԻԿԱՅՏԱ

Մարդաբանութեան ուսուցիչ եւ անդամ Իսախոյ ծերակոյսին

Ամէնքն ալ յուշիկ կ'ընթանան, բայց քիչերը մահացու ուստում կ'ընեն: Ու անոնք որ չեն ջախջախուիլ ցատկած ատեննին, անոնք որ խորխորաւորուն եւ սառնարաններուն մէջ չեն իյնար՝ բռնուն ու գիւթիչ յուզում մը կը զգան եւ որ հպարտութիւն ու երջանկութիւն կը պատճառէ:

Կեանքի ամուսնական հարցերը, ըլլա՛ն մեծ կամ փոքր եւ կամ միջին, սա երկասյրաբանութիւնը կը բովանդակեն իրենց մէջ.

Համարձակիլ կամ չհամարձակիլ:

Թէ Ռուպիքօն գետը պատմական ճշմարտութիւն մըն է թէ խորհրդանշան կամ վէպ, պատմաբաններուն կը թողու՛մ լուծել այդ խնդիրը: Սա ստոյգ է որ երջանկութեան վերաբերեալ ամէն դործնական խնդիր իրեն յատուկ Ռուպիքօն մը ունի, որուն առջեւ կանգ կ'առնէ ամէն ոք:

Ոմանք ետ կը դառնան:

Ուրիշներ կ'անցնին գետէն:

Մեծ մասը գետեզրին վրայ կը մնայ ու կը դիտէ հանդիպակաց ավուները, քերելով գլուխը:

Քառասուն տարեկանէն յետոյ, ամուրիներն ու այրիներն ամէնքն ալ կը վարանին ամուսնութեան Ռուպիքօնին առջեւ ու մտովի կը հարցնեն.

Դեռե՛ս անդին պիտի անցնի՞մ թե ո՛չ:

Շատերը այնքան կը ձգձգեն իրենց որոշումը որ յիսուն եւ յետոյ վախճուն տարեկանը կը թեւակոխեն: Սակայն սրունդները կը տկարանան հետզհետէ, ու գետը կ'ընդլայնի, աշնանային անձրեւներու ողողումներէն մեծցած: Այսպէս, խնդիրը կը լուծուի, լուծումի չգոյութենէն:

Ուրիշներ, ընդհակառակը, կարծառու ու աղբու խորհրդածութենէ մը յետոյ, կը մըմնջեն։

— Ոչ, չպիտի ցատկեմ գետէն։

Ամէնքն ալ լուս կ'ընեն, քանի որ հաւանականութեանց հանգիստները մեծ մասամբ չեն նպաստեր բարոյական խնդիրներու լուծման։ Կէ՞ մ'ը որ սա ընդհանուր կարծիքը կը տիրէ թէ ծեր մարդու մը և մանկա հարդ կնոջ մը ամուսնութիւնը զիւրարեկ է և տրագոքէն կը տարբարակարգուի ամենատիպի ընդհարումի մը հետեւանօք։

Բայց կան ալ որ գլուխնին չեն քերեր, այլ վճռապէս որոշում կուտան ու կ'անցնին գետէն։ Դժուարին ու վտանգալից ուստում մը, որով շատ քիչեր անվտանգ կը հասնին գիմացի եղերքը։ Այդ խիղախ մարդոց մեծ մասը գետը կ'իյնայ, որ իր յորձանուտ ու մրրկալից ջուրերուն մէջ կը քչէ կը տանի։ Ուրիշներ կը խորասուզուին արեւին մէջ և մինչև փորեքնին ջուրը կը թաղուին, առանց կարենալու դուրս ելլել, վնասած ու ամէնուն ծաղրին առարկայ դարձած։

Դիթսեմանի պարտէզին մէջ բոլոր մարդիկ կ'ըսեն տարակոյսի բաժակը։ Անտուղութեան այդ պարտէզէն չենք կրնար խոյս տալ այո՛ւով կամ ոչո՛ւով, աջ կամ ձախ դառնալով, մէկ կողմէ երջանկութեան և միւս կողմէ յուսահատութեան հանդիպելու գիտակցութիւնը ունենալով, առանց դիտնալու թէ երկու ճամբաներէն ո՛րը առաջնոյն կը տանի և ո՛րը երկրորդին։ Այդ լարիւրինթոսին մէջ, կ'ըսեմ, այս փոքր դիրքը պիտի կրնայ իբր առաջնորդ ծառայել ամուսնութեան վերաբերեալ ամէնէն դժուարին հարցերու լուծման։

Խորհուրդ տալու իրաւունքը կապուելով, հոգ չէ թէ մտիկ ընող չգտնուի, բարձրաձայն կը հռչակեմ էական ու զլխաւոր սկզբունք մը, որ պարտի իբր խարխալ ծառայել նուազ կարեւոր խորհուրդներու համար։

Ծերի մը և մանկա հարդ կնոջ միջեւ կատարուած ամուսնութիւնը կրնայ երջանկութեան առաջնորդել, եթէ երկու կողմէն ալ սէրէ ներշնչուած ըլլայ։

Թէև նուազ անհաւանական, բայց կրնայ միեւնոյն կէտին հասնիլ, եթէ երբեք երկու կողմէն մէկը խորանին առջեւ զնէ սէրը։

Եթէ երբեք ըզջատէ է այրը, և հարստութեան ու փառասիրութեան կը տենջայ կինը, երկուքը մէկտեղ զմարտաւարութեան ու կործանման կը ղգնին։

Տարիքոտ կամ ծեր էրիկ մարդու մը և մանկամարդ կնոջ մը ամուսնութիւնը ամէնէն յաճախապէսն ըլլալով՝ խիստ երեւան

կուգայ թէ ի՛նչու թուաբանական այդ սոսկալի զուգադիպու-  
թիւնները առաջ կը բերեն այնքան դժբախտութիւններ, ամուս-  
նական անհաւատարմութիւններ, և նոյն իսկ առանձներ, մէջը ըլլա-  
լով նաեւ այն մոլորումները զորս չի կանխատեսեր Օրինագիրքը:

\* \* \*

Չարածճի ընթերցող մը կ'ըսէ թէ մտադար ու երազատես  
մարդոց կարգին մէջ պէտք է դասել զիս:

Ընդգիմախօսս զիտել կուտայ. ինծի կ'ըսէք թէ ծեր մարդու  
մը և երիտասարդ կնոջ մը միջեւ կնքուած ամուսնութիւն մը  
կրնայ երջանիկ ըլլալ, եթէ երկու կողմէն ալ սէրը անպակաս ըլ-  
լայ: Բայց անմարտելի կատակ մըն է ատիկա: Նոյնքան լրջախոհու-  
թեամբ կրնաք հաւաստել թէ ճնշողուի մը բռնելու համար կը բաւէ  
անոր պոչին վրայ աղ դնել: Երբ մանկամարդ ու դարնանաբոյր  
կին մը, որ աչքերով, բերնով ու գոտիքներով և իր ամբողջ զգա-  
յութեամբ կը փնտռէ զինքը բեղմնաւորող ու մայր դարձնող ուժը,  
ի՛նչպէս կրնայ տենջալ և սիրել մարդ մը՝ որ այժմէն իսկ կը սահի  
զառամութեան դառիթափին վրայ, և հաղուադէպ, աննշան հա-  
ճոյքներ կ'ընծեւէ, միշտ ենթակայ ըլլալով յօգացաւի ու սաստիկ  
հարբուխի, դժուարամարտութեան ու հազի:

Ո՛չ, չարածճի ընթերցող, կատակ չեմ ըներ և քնաւ չեմ խոր-  
հած ալ անլուծելի խնդիր մը լուծելու: Անկեղծօրէն կը հաւատամ  
թէ մանկամարդ կին մը կրնայ սիրել ծեր մարդ մը, պայմանաւ որ  
այս վերջինը առնական կորով ունենայ ու գեղեցիկ ըլլայ, քանի  
որ կայտաւ, կորովի ու քաջաւոյգ ծերութիւնն ալ իրեն յատուկ  
հրապոյրները ունի, և եթէ շատ մը պակասութիւններ կը նշմարուին  
իր վրայ, ի փոխարէն ցոյց կուտայ այնպիսի փափուկ առաքինու-  
թիւններ՝ որոնցմէ զրկուած է երիտասարդութիւնը:

Մնաց որ, սէրը բազմաթիւ ձեւափոխումներ ունի և այլազան  
տարրեր մուտ կը գտնեն իր կազմութեան մէջ, որով սպիտակա-  
հեր մարդու մը սիրտը կրնայ թրթռացնել կանացի սիրտեր:

Կէօթէի վերջին սէրը նշանաւոր է, այն սէրը որ ջերմիկ զգա-  
ցումներ առաջ բերաւ և մանկամարդ կնոջ ներշնչեց այնքան խան-  
դավառ հաւատք մը այդ հոյակապ մարդուն նկատմամբ, որ մեծ  
անուն մը ունէր քաղաքականութեան, արուեստներու, գպրու-  
թեանց և գիտութեանց մէջ:

Եթէ երբեք զգայական եռանդը կը պակսի կամ կրնայ պակ-  
սիլ այդ կարգի ամուսնութեանց մէջ, միւս կողմէ շատ ակնածանք,  
խանդաղատանք երեւան կուգայ, և յաճախ քաղցը կարեկցու-  
թիւն մը կը խառնուի, զգացում մը՝ որ սուսմէն տեղը կը գրաւէ  
կանանց սրտին մէջ:

Երիտասարդները յաճախ գէշ ամուսիններ կը դառնան, որովհետեւ հպարտութեամբ կը խորհին թէ սէրը իրենց ոտքերուն առջեւ դրուած է իւր տուրք մը իրենց կոկողավիզ գեղեցկութեան ու կորովին: Անոնք սա յաւակնութիւնը ունին թէ պէտք է իրենց անձին համար սիրուին, և փոխադարձաբար պարտքէ զերծ կը նկատեն ինքզինքնին:

Ներ այրը, ընդհակառակը, զգալով իր տկարութիւնը, իւր շնորհ մը կը հայցէ սէրը. ջերմագին ու անմոռաց երախտագիտութեամբ կը պատասխանէ այդ սիրոյն և ամէն ժամ ու վայրկեան կ'արտայայտէ զայն: Գիտէ թէ իրաւունք չունի մեծ բաներ յուսալու, ուստի կը գոհանայ համոզրով մը, ժպիտով մը, գգուանքով մը՝ որուն արժէքը կրկնապատկուած ու հարիւրապատկուած է ցոյց տուած անսպառ երախտապարտութեամբ: Իր սէրը կը պահէ զանձի մը պէս՝ որ կրնայ գողցուիլ մէկ վայրկեանէն միւսը. բոլոր ուժովը կը պաշտպանէ զայն, խորանի մը մէջ կը փակէ և չաստուածի մը պէս կը պաշտէ: Իր կեանքի ընկերունին գրեթէ ապահով է որ ուրիշ կիներու բաղդին չպիտի ենթարկուի ամուսնական յարարերութեանց մէջ:

(Շարունակելի)

ՄԱԹԻՆՏ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

## ՆՇԱՆԱԲՈՍԱՌԵՐԻՆ

Ուրախութեամբ կը լսենք թէ նախընթաց Կիրակի, Բանկալթի, Աճէմեանց ընակարանին մէջ տեղի ունեցեր է տաղանդաւոր բանաստեղծ Ա. զն. Մկրտիչ էֆ. Աճէմեանի շնորհալի աղջկան Օր. Վիքթորիա Աճէմեանի նշանախօսութիւնը Սիմօն էֆ. Թօքատեանի հետ, երկու կողմի աղդականներու և բարեկամներու ներկայութեանը: Տիար Թօքատեան, համոռն ու վաճառատան մաքսային գործառնութեանց պետն է, իսկ իր խօսեցեալը, աւելորդ է ըսել, զփառած է ա'յն դատարարականութիւնով զոր բանաստեղծ հայր մը կրնայ տալ իր զաւկին: Մեր բոլոր ջերմագին շնորհաւորութիւնները Աճէմեան ընտանիքին:

ՍԻՆԿԼԻՐ Ի Գեղարուեստական 4րդ Յուցահանդէսին բացումը կատարուած է Բերա, Պօն Մարշէի դիմաց, Ընդհ. Տնօրէնութեան սրահներուն մէջ: Յուցահանդէսը ամէն օր բաց է և մուտքը ազատ:

# ՄԵԾ ՆՈՒԱԳԱՅԱՆԴԵՍ

Ի ՆՊԱՍՏ

Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Կիրակի ցերեկ, Բըթի-Շանի թաղապետական թատրոնին մէջ տեղի ունեցաւ զեղարուեստական չքեղ ցերեկոյթը, ի նպաստ Աղգ. Հիւանդանոցի, ուրիշ գոհ տպաւորութեան տակ մեկնեցաւ Հայ և օտարազգի հրաւիրեալներու ընտիր բաղմութիւն մը, որ փութացած էր իր փայլուն ներկայութեամբ պատուել իրեն եղած հրաւերը, և նպաստել այդպէսով Աղգին Տան երախտագէտ կարօտելոց:

Հանդէսը որ բացուեցաւ Համիտիէի քայլերգով, կարգադիր մասնախումբին անձնուէր ջանքերովն յառաջ եկած ճոխ յայտագիր մը կը ներկայացնէր և կատարելապէս արդարացուց ինքզինքը, բարեհաճ մասնակցութեամբ:

ՕՐ. ՕԼԿԱ ԳՕՀԱՆԻ ԵՆ ՕՐ. ՆՈՒԱՐԴ ՄՕԼՏՕՎԱՔԻ,

որոնք ծափահարուեցան բոլուն խանդավառութեամբ, և մասնախումբին անդամներուն կողմէ ծաղկի կողովներու արժանացան: Դեռաւի Օր. Մօլտովաք արժանաւորապէս արդարացուց այս առթիւ ալ, իր ճարտար ջութակահարուհիի համբաւը՝ որ անծանօթ չէր արդէն մեր ընտանեկան շրջանակներուն, Պէռլօի մէկ դժուար ֆոնսեռքօն ածելով, ա՛յնքան չնորհալիօրէն, որուն համար կրկին բեմ բերուեցաւ: Ոչ նուազ յաջողութեամբ իր թրթուռն ձայնով երգեց Օր. Գօհան, Տանձաի և Կռիկի ռօմանսները:

«Կ. Պոլսոյ երաժշտական ընկերութեան» մեծ նուագախումբը, առէն զնահատութենէ վե՛ր, տնօրէնութեամբ Մաէսթրօ Լալարի, բոլուն ծափեր խլեց ներկաներէն իր ածած՝ Մօձարթի ֆլիւթ անշանքին, Կունօի թռե թիւ ֆլեյտին, Սէն-Մանսի ճանն մաքապոն, Շիւմանի շէ Պօհեմիէնին, Շարլանթիէի ա մուշին և Պէրլիօղի մառշ օնկոռազին համար. նոյնպէս ծափերով վերջացան տպաւորութիւնները «Կալլիա» խմբերգական երկսեռ խումբին՝ որ Մաէսթրօ Մանասի տնօրէնութեամբ և նուագախումբին օժանդակութեամբ երգեց վերոյիշեալ կտորներէն մէկ քանին:

Փափաքելի էր սակայն, որ յաջորդ տարի մեր զեղարուեստի վարպետուհիներուն թիւը աւելցած տեսնէինք բեմին վրայ, փայփայելու համար բոլուն իսկ մեր տաղանդները: Զգալի պակաս մըն էր Օր. Իլլիա Չայեանի նման տաղանդաւոր և խիստ յաջող դաշնակահարուհիի մը ներկայութիւնը նուագահանդէսին բեմին վրայ, եթէ չենք վիրաւորեր այսպէսով իր համեստութիւնը, որով թագուն կ'ուզէ պահել իր չքնաղ տաղանդը:

## ԶԵՆԱԳՈՐԾԻ ԲԱԾԵՆԵ

Ղաւաւեղանի զարդեր, « Բաքիւսին » ի ծաղիկներով

Տանտիկնոջ մը վաւսուկ ճաշակէն կախում ունի միշտ հաճելի երեւոյթ մը տալ ճաշի սեղանին որքան բնական ծաղիկներու փունջերով նոյնքան և աւելի ասեղնագործուած զարդերով : Այս զարդերը երկար նորաձեւութեան մը մնացորդները ըլլալով հանդերձ չեն հիմնար ամենեւին, վասն զի ա՛յնքան այլազան ոչնայտութիւններ կը կրեն ձեռի, տետակի, բանուածքի տեսակէտներով : Այս սեղանի զարդի ձեւագործները որոշ օրէնքով մը չեն յարգուիր, և ամէն տեղ տանտիրուհոյն ճաշակին է որ նախընտրութիւնը կու տայ լաւագոյնին :

Մերթ ձերմակն է որ կը տիրէ մեր սեղաններուն վրայ, մերթ գունաւոր պոստիլիէ կրփներանգութիւն մը, ևն :

Էֆոյլ քուաչի վրայ գունաւոր մետաքսներով բանուած ֆանթէզի կտորներ, ազէկ փայլ մը կու տան միշտ սեղաններուն :

Մեր պաակերը կը ներկայացնէ երեք փառցակ (napperon) : Ուղղանկիւնաձեւ մը մէջտեղին համար, և երկու ուրիշ քառակուսիներ որոնք մէջտեղինին երկու ծայրերը պիտի զրուին սեղանին վրայ :

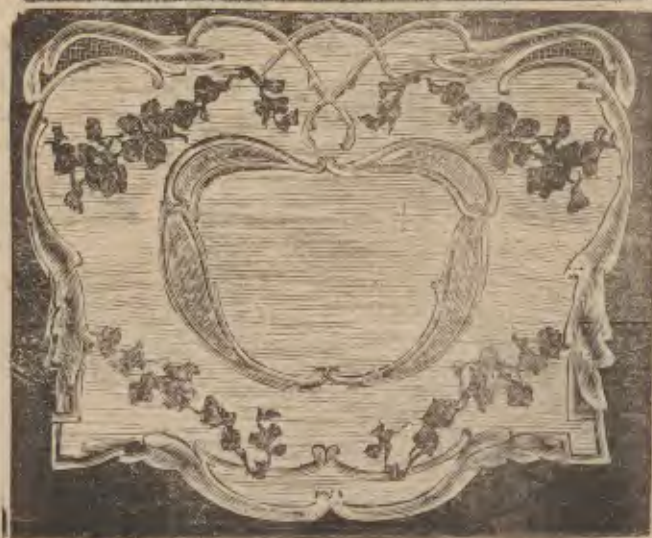
Կ'աւնէք այս եֆոյլ քուաչը, որուն վրայ Բաքիւսին կոչուող ծաղիկները պէտք է զանազանել յատակ երանգներով և ճարտարօրէն : Պոստիլի ոչ սովորական այլ խտր ստեղծով կը բանիք զայն. գործածելով՝ մէկ աստիճան՝ ոսկեգոյն մետաքս (սուա լաւապլը), որուն վրայ թուխ գոյն մետաքսով թելեր կը նետէք տեղ տեղ երկու աստիճան՝ չորրորդ վարդագոյն, և չորս աստիճան Բաքիւսին :

Ասոնց ամբողջութիւնը բնական Բաքիւսիններու երեւոյթը կու տայ : Տերեւները կը բանուին կանանչի (vert) երեք աստիճաններով :

Եղերքի ածուռները (ծակտակ) կը բանուին ֆրեւ և փղոսկրի գոյն մետաքսներով : Կտրուած մասերուն մէջ կը լեցնէք ցանցի նման անեղներով, դերձանէ :

Առջնէն եղերքը, տափակ զրաւանդով (ֆէտիւն) կը լրանայ :

ՈՅՅԻ ԽԻԻՏԱՎԻՐՏԵԱՆ



## ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վ. և Հ. Տէր-Ներսէսեան Տպարանէն լոյս տեսաւ, Վեր. Դ.  
Ն. Շիշմանեանի թարգմանած «Տարերք Աւետարանի» անուն  
գրքոյն: Գինն 2 զլուշ:

Կը լսենք թէ քանի մը օրէն հրապարակ պիտի ելնէ  
«Չորեքլեզուեան խօսակցութիւն Հայերէն, Գաղղիերէն, Անգղիե-  
րէն և Դերմաներէն» անուն գիրք մը, որուն հեղինակն է Տիար՝  
Զ. Տ. Ս. Փափաղեան: Այս գիրքը որ խիստ խնամով պատրաս-  
տուած է կը բաղկանայ 320 երեսներէ և կը պարունակէ բառա-  
գիրութեան, խօսակցութեան և ընտանեկան ու առեւտրական յա-  
րաբերութեանց յատուկ գիտելիքներու ճոխ մթերք մը, պատշա-  
ճեցուած տեղական պէտքերու, այնպէս որ ո՛րքան դպրոցականին  
նոյնքան և չափահասին համար անհրաժեշտ կարեւորութիւն ունե-  
ցող հանգամանք մը ունի: Արդի ժամանակներուն մէջ, ուր ամէն  
ատենէ աւելի զգացուած է պէտքը եւրոպական լեզուներու հրմ-  
տութեան, այս հատորին հրատարակութիւնը լաւագոյն միջոցը  
կ'ըլլայ անոր, որուն համար ամէն շնորհաւորութեան արժանի է  
հեղինակը:

## ՍՐՏԻ ԷԶԵՐ

ՀԵՂԻՆԱԿ

### ՄԻՀՐԱՆ ԻՍՊԻՐԵԱՆ

Դեղակերտ սիրային ոտանաւորներու նարմինազան փունջ մը՝  
ուրկէ կ'արժէ որ ծաղկաւի երիտասարդները հատ մը ունենան:  
Դինը 3 զրշ. և կեդրոնատեղին՝ Սվազ Առաջն. Որբանոցը:

## ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻԹ

Ներկայիւս կուգամ շնորհակալութիւն յայտնել Բանկալթի,  
Թուռնա փողոց 35 թիւ հասցիատուած վկայեալ-դայեակ Օր. Էռ-  
նէսթին Ն. Անթոնինօի որ ճարտար խնամքներով ազատեց կինս  
զինքը տանջող ներքին ցաւերէն: Թ. Ա.

ՎՐԻՊԱԿ. — Մեր նոր աշխատակցուհի Օր. Նուարդ Միսաք-  
եանի ոտանաւորին մէջ վրիպակ մը սպրդած է:

Ոտանաւորին առաջին տողին մէջ գտնուած կը լրկեմք պէտք  
է կարգաւ կը լրսեմ, (Տե'ս, 822 էջ):

**Մ Օ Ջ Ա Յ Ի Գ Վ Է Ա Լ Ձ Ը**  
**Ի Մ Ա Լ Ը Ն Ա Մ Ա Խ Ս Ո Ւ Ս Պ Է Օ Յ Ի Ի Բ Փ Ա Պ Ի Ի Գ Ա**  
**Վ Է**

**Է Տ Է Վ Ա Թ Ը Ի Ն Շ Ա Ի Յ Ի Է Մ Ա Ղ Ա Ջ Ա Ս Ը**  
**Հ Ա Ճ Ի Պ Ա Ղ Տ Ա Ս Ա Ը Տ Է Յ Ի Բ Մ Է Ն Ճ Ե Ա Ն Վ Է Մ Ա Խ Տ Ո Ւ Մ Լ Ա Ը**

Այազմա Գաբու ճատտեսիմոտ Թուղլաճըլարտա Թիւրպէի Շերիֆէ  
մուքթասըլ Նօ. 510 վէ Կալաթատա Բէրլէմպէ Բազարընտա  
Նօրկաճըլար իջէրիսիմոտ Նօ. 2

Սօն սիսթէմոտ պուխարա քիւշատ իթմիշ օլտուղուճուղ ֆապ-  
րիգամըզտա, Էվրօթատան ճէլպ իթմիշ օլտուղուճուղ ուստալար  
վառթթասը իլէ իմալ իթմէքտէ պուլունտուղուճուղ հէր նէվ մօզա-  
յիգ-Չինի վէ մօզայիք-մալթա, նէրտիլէն պասամաղը, ֆասատ ի-  
չուն սիման արմէ ուսուլի իւզրէ գապլամա, բուտրէլ արաւնա  
վօլթօ, արվար իւսթիւնէ քիւքէլթէ, փարմաքլըզ, պապա վէ  
աքսըլարըն էնվայի քատէմ խանէ վէ մուլուք վէ թէքնէ թաշ-  
լարը՝ զարը իլէ պէրապէր, հալուղ իչուն ֆիսկէ, վէ փէնճէրէ տա-  
պանլարը վէ սայրէնին մէթանէթի, էնլի ֆէն վէ միյմար վէ միւ-  
հէնտիս էֆէնտիլէր թարաֆընտան թաստիգ օլունտուղու կիպի,  
ֆապրիգամըզ վէ մաղազամըզ թարաֆընտան տախի թէէմին ի-  
տիլմէքտէ տիր: Հէր տիւրլիւ մօզայիք իւզէրինէ սիփարըլ ալընըպ  
ազ միւտտէթ զարֆընտա թէսլիմ օլունտուղու կիպի, ինչապթա  
այիտ քիրէմիտ, ալը, չօլտրօլիք, մէրմէր վէ Մարսիլիա թաշլարը  
էնվայի թիւրլիւ չուվալ չիմէնթօլարը, էզճիւմլէ պիրինճի նէվ  
քարազուշ մարգալը Լօնտոն չիմէնթօը տախի էնվէն ֆիաթլա  
մաղազամըզտա ֆիրուլսթ օլունուր: Մաղազամըզտան իլթիրա օ-  
լունան մալլէրի բէք էնվէն պիր իւճրէթլէ մահալինէ կէօնտէր-  
մէքտէ օլտուղուճուղ տախի այրըճա իլան իտէրիզ:  
Թաշլա սըփարըլաթը տախի քէմալը ինթիմամ վէ սիւրաթլէ  
իճրա իտիլիր: 3—50

**Կ Օ Շ Ի Կ Ի Գ Ո Ր Ծ Ա Ր Ա Ն**  
**Տ. Հ. Բ Օ Լ Ա Ք Ե Ի Ը Ն Կ.**

**Հ Ի Մ Ն Ո Ւ Ա Ծ 1860 ի ն:**

Գրեթէ կէս դարէ ի վեր հանրութեան վստահութիւնը գրաւած  
Կօչիկի եւրոպական այս մեծ գործարանը՝ որուն գլխաւոր մթերա-  
նոցն է

**ԲԵՐԱ, ՄԵՍ ՓՈՂՈՑ ԹԻԻ 401**

կը հայթայթէ արանց, կանանց և տղայոց յատուկ զանազան տե-  
ռակ Կօչիկներ որոնք իրենց չիքութեամբ և տոկոնութեամբ կը  
գերազանցեն միւս նմանօրինակ վաճառատանց ապրանքները:

Անգամ մը դիմել բաւական է գոհ մնալու համար: 5—12

# ԳԼԽԱՐԿԱՎԱՃԱՌ ՄԷՍՏՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մէտոնեան վաճառատունը որ ասկէջ առաջ Պօն Մառչէ վաճառատան քով կը գտնուէր և երկու ամիսէ ի վեր քայրած էր, այս անգամ փոխադրուած է Բերա, Մեծ Փողոց, Օ Լիօն վաճառատան քով: Սմբատեան Արարթըմանին առաջին յարկը, ուր ըստ առաջ նոյն, վերջին նորաձեւութեան համաձայն, կը վաճառէ կանանց յատուկ գլխարկներ, և գլխարկի վերաբերեալ ամէն տեսակ զարդեր, Եւրոպայէն դեռ նոր հասած իր ճոխ մթերքով: 1—30

## ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Հրասարակուեցաւ

## ԱՐՈՒԵՍ ՆՈՒՍԱՆԿԱՐԶՈՒԹԵԱՆ

(ԱՄԱՔԷՕՈՒՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ)

Կը պարունակէ լուսանկարչութեան արուեստին բոլոր դադարներն եւ թանկութիւնները, ամենավերջին փորձիչները, սեւեռներէ (Պրոմիւրի գրութիւն)ն, պատկերազարդ քաղթ-փոսթալներ պատրաստելու և փափաքուած լուսանկար մը թաշկինակի վրայ հանելու կերպերն, եւայլն, եւայլն գինն է միմիայն

### 3 դանեկան

Կը գտնուի բոլոր զրաւաճառաց քով և Ս. Դմէթեան գործակալութեան գրասենեակը (Սիրքէճի, Սորասանճեան խան, Կ. Պոլիս): Մեծաքանակ գնել փափաքողներու և լուսանկարչական գործիքներու վաճառատանց գոհացուցիչ զեղջ: Դիմել հեղինակին առ Տիրար Յակոբ Յ. Թէրզեան զեղագործ Ատանա: 10—1

## Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

(Յ. ԻՍՍԳՈՒԼԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԹԵՅԻ ԻԱՌՆՈՒՐԴԵՐ

ՄԻՆԵՆՆԵՐ ԵՆ



## ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ԻՍՍԳՈՒԼԵԱՆ

ԸՆՏԻՐ, ԱԺԱՆ

ԵՆ

ՀՈՏԱԻԷՏ ԹԵՅԵՐ

Կ. Պոլիս, Պանճի Գալիոն, Ճելալ-Պէյ խան, քիւ 10

29—50

## ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՆԳԱՐԱՆ

ՆՈՅՆԱԶԱՅՆ ԵՒ ՆՈՅՆԱՅՆԴ ԲԱՌԵՐՈՒ

Պ. Խ. ԹԵՐԶԵԱՆ

Այս նոր հրատարակութիւնը կարեւոր ազդակ մէ ամէն անոնց որոնք ուսանաւոր բանաստեղծութիւններ գրելու հետամուտ են եւ կը ներդնին յաճախ յանգերու սովէ: Դրդոյիւր, մաքուր տպագրութեամբ եւ գեղեցիկ կազմով հրապարակ ելած է արդէն եւ կը ծախուի 4 դանեկանի, ամէն զրաւաճառաց քով: 9—10